

Fem typer patienter

Hanne – vil have sund mad, der pirrer sanserne

Navn: Hanne

Alder: 58 år

Arbejde: Kontorchef i staten

Familieforhold: Gift og har to børn, der er flyttet hjemmefra

Bolig: Rækkehus på Østerbro

Fritid: Elsker sin lørdagsyoga, løbeture, og middagsaftaler med venner og familie og kan lide både at købe ind og lave mad.

Helbred: Generelt godt helbred, ingen kroniske sygdomme

Forhold til mad

Hanne tænker over, hvad hun spiser. Det betyder noget for hende at kunne holde den slanke linje, og hun har en holdning til hvad, hun putter i munden. Hun afprøver gerne forskellige madtrends- og kure, for at få det bedre eller tabe sig. Hun har det bedst, når hun får salat og friske grønsager hver dag. Hun vil gerne udfordres og have pirret sanserne.

Hun spiser gerne kød, men i tråd med klimadebatten er hun begyndt at flekse over til vegetar. Og så er det æstetiske udtryk vigtigt. Hun spiser med øjnene og synes det er sløseri, hvis ikke maden anrettes pænt.

Hvad spiser hun, når hun er indlagt?

Hanne vælger gerne mad fra Verdensmadsmenuen eller salaterne fra Vegetarmenuen. Hun kender mange af retterne fra sit eget køkken, ferierejser og restaurantbesøg. Når hun vælger vegetarmenuen, synes hun ikke altid, at hun bliver ordentlig mæt, ligesom hun savner flere varme retter uden kød. Hun er glad for, at maden på Bispebjerg er økologisk, men synes, at køkkenet bruger alt for meget salt, som hun opfatter som usundt.

På buffeten shopper hun gerne mellem elementerne. Hun er utålmodig efter at komme tilbage til sit liv og er lidt træt af at spise mad, hun ikke selv har lavet eller har indflydelse på. Hun kan ikke forstå, hvorfor personalet bliver ved med at sige, at hun ikke kan nøjes med grønsager, når hun er indlagt. For sund mad må vel også være godt for en syg krop, synes hun.

Vigtigt for Hanne:

- Sundhed og mange grøntsager
- Forståelse for, hvorfor hun skal spise anderledes, når hun er syg
- Spændende smag, valgmuligheder og anretning

Ibrahim – savner mad, der vækker minder om hjemlandet

Navn: Ibrahim

Alder: 62 år

Nationalitet: Kom til Danmark fra Tyrkiet som 22-årig

Arbejde: Kører lidt taxa og hjælper en gang imellem i brorens kiosk

Familieforhold: Gift og har 6 børn – heraf 3 hjemmeboende

Bolig: Lejlighed i socialt boligbyggeri på Nørrebro

Fritid: Mødes med venner i den kurdiske klub på Nørrebrogade

Helbred: Ryger og har i mange år haft type 2-diabetes

Forhold til mad

Ibrahim er muslim, og selv om han ikke er meget religiøs, er det vigtigt, at kødet er halal. Det er hans kone, der står for maden derhjemme, og hun er god til at få maden til at smage, som han husker fra sin ungdom i Tyrkiet – varmt af krydderier, men ikke for stærkt. Han nyder at samle hele sin familie om bordet, og glæden er ekstra stor, hvis det er favoritterne bulgurpilav med kylling eller manti (fyldt 'pasta') med en god kraftig yoghurt og tomatsovs henover som serveres. Så skal der selvfølgelig også salat med mange forskellige grønsager og et godt madbrød til. Selv om lægen siger, at han skal holde igen pga. sin diabetes, har Ibrahim en sød tand og stor kærlighed til sit hjemlands søde sager – baklava, tyrkisk delight og nødder.

Hvad spiser han, når han er indlagt?

Ibrahim er tit usikker på hvilket kød, der er i retterne, så for at være på den sikre side vælger han ofte vegetarretten, selv om han egentlig ikke er særlig glad for de kolde salater. For ham er salat et tilbehør og ikke hovedretten, og han er for udmattet til alt det grove tyggeri. Tit vælger han bare ris eller kartoffelmos. Han er glad for yoghurt eller suppe, selvom han savner en citron til at dryppe henover. Det er en god dag, når personalet er lidt kreative og hjælper ham med at sammensætte en tallerken, og har gemt brød fra morgenmaden, så han kan få hvidt brød til sine måltider.

Han er træt af at være indlagt og savner mad, som han kan genkende og er vant til, at hans kone laver, når han er syg eller utilpas, f.eks. yoghurt- eller linsesuppe. Og så det tyrkiske brød.

Sprogbarrierer gør det svært for ham at udtrykke sine ønsker. Det går bedre, når en af hans børn er der, så kan de spørge, hvad der er i maden og hjælpe ham med at vælge. Bedst er det, når hans kone eller andre fra familien kommer forbi med börek (filodej med fyld) eller dolma (vinblade) med lammekød og ris. Derhjemme spiser han ofte først kl. ni om aftenen, så han er ikke rigtig sulten, når der er aftensmad kl. 18 og slet ikke til frokost, hvor han normalt spiser et lettere måltid.

Vigtigt for Ibrahim:

- Tydelighed omkring kødet
- Salat som tilbehør og hvidt brød!
- Hjælp til at sammensætte tallerkenen

Ibrahim findes også i en version, hvor hans kone eller døtre kommer med mad til ham

Jørgen – vil have nem mad, der glider ned med sovs

Navn: Jørgen

Alder: 73 år

Arbejde: Invalidepensionist

Familieforhold: Ugift, ingen børn

Bolig: En lille lejlighed i Nordvest, hvor han har boet alene hele sit liv

Fritid: Ser værtshuset på hjørnet som sit andet hjem, og ikke mindst folkene, der kommer her, som sin familie.

Helbred: Ryger, haft KOL i mange år. Glemmer tit at spise og er derfor undervægtig allerede inden indlæggelse.

Forhold til mad

Jørgen går ikke særlig meget op i mad og, vil faktisk hellere have en øl. Når han spiser, går han efter det, han kender og kan gennemskue: En flad rugbrøds­mad med ost eller tre-stjernet salami. Aftensmad er ofte kartofler fra glas, klar suppe fra frost eller færdigretterne fra supermarkedet: Hakkebøffer på dåse eller flødekartofler lige til at sætte i ovnen, hvis ikke han bare tager en rugbrøds­mad eller glemmer at spise.

Når hans KOL er slem, kan han føle, at han må vælge, om han vil bruge sin luft på at trække vejret eller spise. Og så er det som om, at tandprotesen heller ikke passer så godt længere, så det er lidt en kamp at tygge.

Hvad spiser han, når han er indlagt?

Jørgen er ofte utilfreds og interesserer sig ikke for mad – heller ikke selv om den bliver serveret for ham flere gange om dagen. Han spiser ved sin seng, fordi det kræver for mange kræfter at bevæge sig ud i spisestuen. Han foretrækker mad, han kender – de klassiske danske retter. Gryderetterne går han udenom, både kød og grønsager er i for store stykker. Kan han ikke se, hvad der gemmer sig i sovsen, vil han hellere have noget andet. Jørgen elsker sovs, og vil helst bare have mos, sovs, millionbøf, suppe og ikke alt det der grønne.

Hvis han selv skal vælge, går han efter blød mad, og han kan ikke forstå, hvorfor han ikke bare kan få frikadeller, eller hvorfor der ikke er sovs til alle retter, der får det hele til at glide ned.

Det skal i det hele taget ikke være så moderne, og han brokker sig ofte over, hvorfor han ikke bare kan få noget almindelig mad – og det må i hvert fald ikke være stærkt.

Vigtigt for Jørgen:

- Skal minde om klassiske retter, han kender
- Kød og grøntsager skal være i små stykker og nemme at tygge
- Der skal sovs til

Jørgen kan også være alkoholiker og findes desuden i en mere taknemmelig udgave, hvor han er glad for, at der pludselig er nogen, der tager sig af ham uden den store fordømmelse og serverer mad for ham tre gange om dagen.

Mathias – elsker mormormad, men savner streetfood

Navn: Mathias

Alder: 26 år

Arbejde: Læser erhvervsøkonomi og filosofi på CBS

Familieforhold: Single

Bolig: Deler en lejlighed på ydre Frederiksberg med to venner, han har mødt på højskole

Fritid: Går til den brasilianske kampdans capoeira to gange ugentligt og til fester på studiet

Helbred: Har en kronisk sygdom, der af og til kræver indlæggelse

Forhold til mad

Mathias har en rigtig god appetit og kan godt lide varm mad uden for mange grønsager. Det er dog ikke så tit, at han bruger tid i køkkenet - ofte henter han selv eller vennerne færdigmad hos en af de mange take-aways på Frederiksberg. Ellers spiser han varm mad i kantinen på CBS og tager rugbrødsmadder til aften. Det bedste er, når han har været hjemme hos sine forældre, og får rester af mors mad med hjem.

Hvad spiser han, når han er indlagt?

Mathias synes, at Verdensmaden ser spændende ud, men fordi han tit ikke ved, om han vil kunne lide det, vælger han Livretter, for det ved han, hvad er. Han synes dog, at gryderetterne kan blive lige lovligt gammeldags.

Han har konstant diarré, så han spørger altid, om maden er stærk. Han går også uden om mange løg, kål i alle former og desværre også pølserne, for de er tit for stærke, selv om det er lige det, han kunne have lyst til.

Han elsker, at han på hospitalet kan vælge 'mormormad': Frikadeller, boller i karry, flæsksteg, kartoffelmos og masser af sovs, for det er han ikke selv særlig god til at lave, men han kan vældig godt lide at spise det. Favoritten er dog, når der er burger på menuen.

Han står altid op af sin seng og går selv ud til buffeten, for han spiser med øjnene og kan godt lide selv at sammensætte sin tallerken på tværs af menuerne, hvor der gerne må være godt med sovs og ikke særlig mange grønsager.

Han synes, det er irriterende, at han skal spise på bestemte tidspunkter, og når humøret dykker, og han ikke synes maden er interessant, ringer han til JUST EAT og får bragt en burger med det hele. Han er også glad, når hans mor kommer forbi med en god sandwich, eller vennerne har en pizza med, når de besøger ham.

Vigtigt for Mathias:

- Mad, der minder om livet uden for sygehuset
- Selv at bestemme spisetider og tallerkenens indhold
- Forkælelse med danske klassikere og streetfood uden stærke krydderier

Den kvindelige udgave af Mathias er langt mere fokuseret på sundhed og grønsager

Anna – skal have hjælp til at vække appetitten

Navn: Anna

Alder: 87 år

Arbejde: Pensionist

Familieforhold: Enke

Bolig: Plejehjem i Bystævneparken i Brønshøj, siden hendes mand døde for to et halvt år siden. Hendes demenssygdom og gigt gjorde det for svært at overskue hverdagen i det lille hus i Brønshøj.

Fritid: Sidder gerne og følger årstidernes skiften gennem sit vindue, mens hun lytter til gamle revy-numre

Helbred: Hun er lettere undervægtig og har nedsat tyggefunktion – og så har hendes demenssygdom bl.a. gjort, at hun har glemt at være sulten

Forhold til mad

Anna holder af traditionel dansk mad og har altid sat en ære i at lave god mad til sin familie. Hun har ikke længere den store appetit og glemmer tit at spise, hvis der ikke er nogen, der minder hende om det. Det er vigtigt for hende, at hun kan genkende, hvad hun spiser. Det gør hende tryk og bringer gode minder fra hendes lange liv. Anna har problemer med at tygge og er på blød kost, både derhjemme, og når hun er indlagt.

Hvad spiser hun, når hun er indlagt?

Anna er taknemmelig for det meste og vil ikke være til besvær. Hun kan se, at personalet har rigeligt at se til. Hun er sjældent sulten, bliver overvældet af store portioner og vil allerhelst bare have lidt yoghurt, suppe eller en ostemad, der ikke er så svært at spise eller tygge. På buffeten beder hun ofte kun om mos og sovs, måske kan hun overtales til en enkelt frikadelle. Hun siger som regel ja til grøntsager, men bare en lille smule, for det ser pænt ud på tallerkenen.

Det er vigtigt, at hun kan genkende maden, og hun siger hellere nej tak, hvis hun ikke kan genkende rettens navn eller ikke synes, det ligner noget, hun kan lide.

Anna spiser maden i sin seng eller på sengekanten, fordi hun ikke vil vise de andre patienter, at hun ikke længere spiser så pænt. Når personalet har tid til at nøde hende eller hjælpe hende lidt, får hun spist mere. Det er vigtigt for hende, at maden er let at få op på gafflen, for hun synes, det er svært at styre hospitalets bestik, der er sværere at gribe om, end det hun kender fra plejehjemmet.

Vigtigt for Anna:

- Hjælp til at vække appetitten
- Småt og genkendelighed
- Maden er blød, nem at tygge og designet til svage hænder

Den mandlige udgave af Anna er mere kødspisende